

ខេត្តពោធិ៍សាត់

សក្តានុពលវិនិយោគ

USAID
ជំនួយពីពលរដ្ឋអាមេរិក

ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១០

ខេត្តពោធិ៍សាត់

ជាផ្នែកមួយនៃការរីកចម្រើនរបស់យើង !

របាយការណ៍វិនិយោគនៃខេត្តពោធិ៍សាត់

សវនកម្មសង្ខេបស្តីពីកត្តាខេត្ត	២
ចំណុចខ្លាំងថ្នាក់ជាតិ	៣
បើកចំហចំពោះអាជីវកម្ម កំលាំងពលកម្មតម្លៃទាប និងមានផលិតភាព ទីតាំងជាយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងតំបន់	
ហេតុផលធ្លាក់ចុះយ៉ាងក្នុងការធ្វើវិនិយោគក្នុងខេត្តពោធិ៍សាត់	៤
១. ទីតាំងមូលដ្ឋានល្អសមស្របសម្រាប់ ពាណិជ្ជកម្មក្នុងស្រុក និងនាំចេញ	
២. កម្លាំងពលកម្មវ័យក្មេង មានការអប់រំ និងមានតម្លៃទាប	
៣. រដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋានផ្តល់ការគាំទ្រ	
៤. ការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីដែលអាចទុកចិត្តបាន	
៥. មានអចលនវត្ថុតម្លៃខ្ពស់	
៦. វិស័យសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុ មានការរីកចម្រើន	
៧. ទេសចរណ៍	
៨. ធនធានធម្មជាតិដែលមិនទាន់ធ្វើអាជីវកម្ម	
វិស័យសំខាន់ៗរបស់ខេត្ត	៥
ឱកាសពាណិជ្ជកម្ម	៥
ការអភិវឌ្ឍន៍ដែលកំពុងបំណើការ	៧
ត្រូវការស្វែងយល់បន្ថែមទៀតទេ?	៨

របាយការណ៍វិនិយោគនេះផលិតដោយ Emerging Markets Consulting សំរាប់ គម្រោងពង្រឹងសហគ្រាសខ្នាតតូចបំផុត ខ្នាតតូច និងខ្នាតមធ្យមកម្ពុជា ដែលអនុវត្តគម្រោងដោយអង្គការ DAI ឧបត្ថម្ភថវិកាដោយ ទីភ្នាក់ងារសហប្រជាជាតិ ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ និងមានការចូលរួមសហការពីសាលាខេត្តពោធិ៍សាត់ និងគណៈកម្មាធិការវិនិយោគកម្ពុជានៃក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា ។

សារស្នាគមន៍របស់ថ្នាក់ដឹកនាំខេត្ត

ពោធិ៍សាត់ មានទីតាំងលើដងផ្លូវជាតិលេខ ៥ ខាងជើងទល់នឹងខេត្តបាត់ដំបង និងបឹងទន្លេសាប ខាងត្បូងទល់នឹងខេត្តកោះកុង និងកំពង់ស្ពឺ ខាងលិចទល់នឹងប្រទេសថៃឡងដ៍ និងខាងកើតទល់នឹងខេត្តកំពង់ឆ្នាំងដែលមានផ្ទៃដីទំហំ ១២.៦៩២គីឡូម៉ែត្រការ៉េ ប្រជាជនសរុបចំនួន ៤២៦.៧៥៨ នាក់ ។

ការគ្រប់គ្រង និងការដឹកនាំដោយក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត ដែលកើតចេញពីការបោះឆ្នោតមានអាណត្តិ ៥ ឆ្នាំ និងគណៈអភិបាលខេត្ត ដែលមានការតែងតាំងពីរាជរដ្ឋាភិបាលដែលមានអាណត្តិ ៤ ឆ្នាំ នេះជារចនាសម្ព័ន្ធមានចក្ខុវិស័យគ្លីស្វាងល្អ ។

ទឹកដីខេត្តពោធិ៍សាត់ប្រកបទៅដោយធនធានធម្មជាតិសំបូរបែបទាំងលើ និងក្រោមដីដូចជាព្រៃឈើ ខ្សាច់សំណង់ ថ្មកែវ ត្រីទឹកសាប និងវិវេក្រោមដីមួយចំនួនទៀត... ។ល។ និង ។ល។

វិស័យសំខាន់ៗដែលទ្រទ្រង់សេដ្ឋកិច្ចរបស់ខេត្តមានជាអាទិ៍ គឺកសិកម្មផលិតស្រូវសំរាប់នាំចេញរួមផ្សំដំណាំផ្លែឈើជាច្រើនមុខ ពិសេសដំណាំក្រូចពោធិ៍សាត់ ជាប្រភពពូជក្រូចពោធិ៍សាត់ដែលមានរសជាតិឆ្ងាញ់ ហើយបានជ្រួតជ្រាបស្បៀសព្យាបាលទូទាំងប្រទេស រមណីយដ្ឋានទេសចរណ៍វប្បធម៌ដ៏ល្អស្រស់ត្រកាលដែលទាក់ទាញស្រួបយកភ្ញៀវទេសចរក្នុងមួយឆ្នាំប្រមាណ៣០ម៉ឺននាក់ ថាមពលវិវត្តន៍សេដ្ឋកិច្ច ១៧០ មេហ្គាវ៉ាត់ដ៏ធំលើសលុបពីសេចក្តីត្រូវការ ហើយនាំចេញទៅបណ្តាខេត្តដទៃទៀត ដែលអគ្គិសនីនេះបានបង្ហាញថាមពលរបស់ខ្លួននៅពេលដីខ្លីខាងមុខនេះ និងវិស័យវប្បធម៌ក្បាច់បុរាណដែលគ្មានពីរក្នុងប្រទេស គឺថ្មកែវដែលជាផលិតផលមានចម្លាក់ល្អវិសេសវិសាលបានមកពីទឹកដីប្រជាជនខេត្តពោធិ៍សាត់ដ៏យូរលង់ណាស់មកហើយ ។

វិស័យនានាទាំងអស់នេះគឺ ពិតជាធ្វើឱ្យទ្រព្យសម្បត្តិពាណិជ្ជកម្មកើនមានច្រើនដ៏លើសលុបដែលទាញយកសក្តានុពលដ៏អស្ចារ្យរបស់ខេត្តពោធិ៍សាត់ ដែលជាខេត្តមានប្រវត្តិអង្គរអាចក្លាហានកម្លាំងខ្លាំងក្លា ប្រាជ្ញាឈ្លាសវៃ សមដូចជាវិវរៈបុរសរបស់យើងគឺ ឧកញ៉ាឃ្នាំងម្យ៉ាង ។

យើងខ្ញុំសូមស្វាគមន៍ជាតិច្នោះ សំរាប់ការអញ្ជើញមកដល់លើទឹកដីខេត្តពោធិ៍សាត់នូវវិនិយោគិន ធុរៈជននានា ដែលមានបំណងធ្វើអាជីវកម្ម បង្កើនទុនលើគ្រប់វិស័យលើទឹកដី ដែលជាទឹកដីមានពិតប្រាកដរបស់ខេត្តយើងខ្ញុំ ។

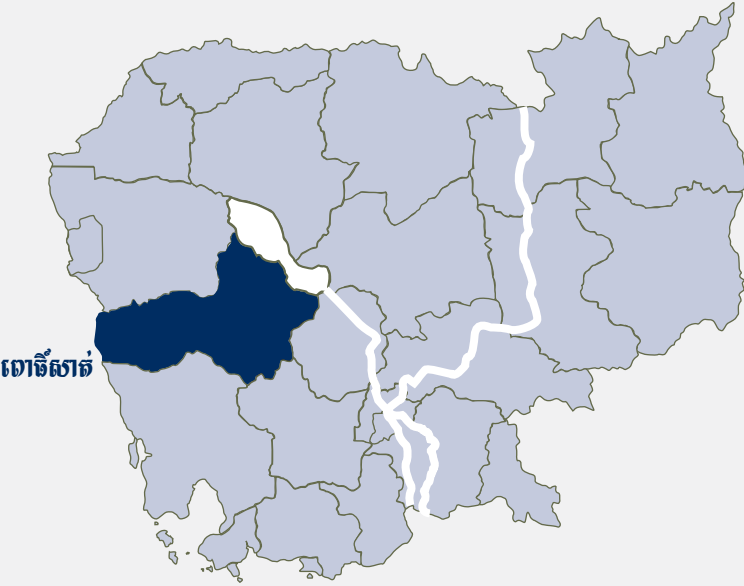
ពោធិ៍សាត់ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១០

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាខេត្តពោធិ៍សាត់

អភិបាលខេត្តពោធិ៍សាត់

ឯកឧត្តម ឆាយ សាណ័ត

ឯកឧត្តម ខួយ សុខា

ចំណុចខ្លាំងថ្នាក់ជាតិ

អស់រយៈពេលជាងមួយទសវត្សរ៍កន្លងទៅនេះ ប្រទេសកម្ពុជាបានលេចឡើងជាប្រទេសក្នុងតំបន់ដែលមានតួនាទីសំរេក និង រឹងមាំជាមួយនឹងកេតនភណ្ឌជាមូលដ្ឋានជាច្រើនដែលចាំបាច់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ និងកំណើនអាជីវកម្មដោយជោគជ័យ ។

បើកចំហចំពោះអាជីវកម្ម

- ពន្ធអាជីវកម្មទាប - ពន្ធ ២០% លើផលចំណេញអាជីវកម្ម (អាចអនុគ្រោះពន្ធដល់ ៥ ឆ្នាំ ចំពោះការខាតបង់) ។
- គ្មានការដាក់កំហិតលើម្ចាស់កម្មសិទ្ធិជាជនបរទេស (លើកលែងតែកម្មសិទ្ធិដីធ្លី) ។
- នាំមុខជាងបណ្តារប្រទេសមួយចំនួននៅក្នុងតំបន់ ចំពោះសេរីភាពសេដ្ឋកិច្ច¹ ។
- ប្រព្រឹត្តស្មើភាពចំពោះអ្នកវិនិយោគទាំងអស់ ។
- នាំមុខជាងបណ្តារប្រទេសមួយចំនួននៅក្នុងតំបន់ ចំពោះការ ការពារអ្នកវិនិយោគ² ។
- គ្មានការត្រួតពិនិត្យតម្លៃលើទំនិញ ឬសេវាកម្ម ។
- គ្មានការត្រួតពិនិត្យលើការប្តូររូបិយវត្ថុបរទេសឬគ្មានការដាក់កំហិតលើការប្តូរប្រាក់ ។
- គ្មានការដាក់កំហិតលើការបង្វិលដើមទុនទៅប្រទេសរបស់ អ្នកវិនិយោគវិញ ។
- ជាប្រទេសដំបូងគេក្នុងចំណោមប្រទេសមានការអភិវឌ្ឍន៍តិច (LDC) ដែលបានចូលសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ។
- គ្មានការដាក់កំហិតលើបរិមាណពាណិជ្ជកម្ម បន្ថយរាំងរាញ់ពន្ធគយ ។ ប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានការអនុគ្រោះពន្ធគយ និងកូតាទៅកាន់ទីផ្សារធំៗរបស់ពិភពលោក (ដូចជាសហរដ្ឋអាមេរិក សហភាពអឺរ៉ុប ប្រទេសជប៉ុន និងប្រទេសសមាជិកអាស៊ានជាច្រើន ។
- អាជ្ញាធរខេត្តមានសិទ្ធិអំណាចក្នុងការអនុម័តការវិនិយោគ ក្រោមទឹកប្រាក់ ២ លានដុល្លារអាមេរិកដើម្បីជំរុញការ ចាប់ផ្តើមអភិវឌ្ឍអាជីវកម្មអោយបានឆាប់រហ័ស ។

“ប្រទេសកម្ពុជាកំពុងបើកចំហទាំងស្រុងចំពោះអាជីវកម្ម ហើយវាជារដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានឹងរៀបរយអោយអស់ពីលទ្ធភាព ដើម្បីធានាបាននូវបរិយាកាសអនុគ្រោះ និងភាពជោគជ័យ សម្រាប់រាល់សហគ្រាសទាំងអស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា” ។
 - សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

កម្លាំងពលកម្មតម្លៃទាប និងធានាផលិតភាព

ដោយប្រៀបធៀបទៅនឹងអ្នកប្រកួតប្រជែងជាច្រើននៅក្នុងតំបន់ ប្រទេសកម្ពុជាមានអត្រាប្រាក់ឈ្នួលប្រកួតប្រជែង ហើយកម្លាំងពលកម្មមានផលិតភាពខ្ពស់ ធ្វើអោយប្រទេសកម្ពុជាក្លាយជាទិសដៅដ៏ទាក់ទាញសម្រាប់ឧស្សាហកម្ម ដែលប្រើប្រាស់កម្លាំងពលកម្មច្រើន ។

កាលពីប៉ុន្មានឆ្នាំមុនទៅនេះ កម្លាំងពលកម្មរបស់ប្រទេសកម្ពុជាបានកើនឡើងជាង ៥០%ច្រើនជាងទ្វេដងនៃអត្រានៅក្នុងប្រទេសផ្សេងៗរបស់អាស៊ាន³ ។ ដោយសារតែមានប្រជាជនវ័យក្មេងច្រើន (ប្រជាជនពាក់កណ្តាលមានអាយុក្រោម ២០ ឆ្នាំ) កម្លាំងពលកម្មនេះនឹងបន្តកើនឡើង ។

1. មូលនិធិបេតិកភណ្ឌ សន្សំរៀនសេរីភាពសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០០៩ <http://www.heritage.org/index/>
 2. ធនាគារពិភពលោក ស្តីពីការធ្វើអាជីវកម្មឆ្នាំ២០០៩ <http://www.doingbusiness.org/>

តម្លៃពលកម្មនៅក្នុងសណ្ឋាគារកម្ពុជា (ឆ្នាំ២០០៩)

ប្រទេស	បុណ្យសារមេរិកក្នុងមួយម៉ោង រួមទាំងបន្ទុកសង្គម
ថៃ	1.29-1.36
ម៉ាឡេស៊ី	1.18
ចិនដីតោក	1.08
ចិនតំបន់ឆ្នេរ	0.86-0.94
ចិនជនបទ	0.55-0.8
ឥណ្ឌូនេស៊ី	0.44
វៀតណាម	0.38
កម្ពុជា	0.33

ប្រភព : Jassin-O'Rourke Group ការវិភាគតម្លៃពលកម្មផលិតសម្រាប់បំពាក់ជាសាកល ឆ្នាំ២០០៩

“ដូចជាប្រទេសចិន និងឥណ្ឌា នៅក្នុងសម័យកាលមុនៗដែរ ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានកំណត់ថាជាកន្លែង ដែលរំពឹងទុកនៅពេលអនាគតសម្រាប់ការវិនិយោគខាងការផលិត ជាពិសេស ដោយសារតែពលកម្មតម្លៃទាបនិងបុព្វលាភហានិភ័យរបស់ប្រទេសទាប...”

ប្រទេសកម្ពុជាក៏ទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ ពីភាពស្ថិតនៅជិតលូមទៅនឹងឆ្នេរខាងលិចនៃសហរដ្ឋអាមេរិក” ។
 - PriceWaterhouseCoopers.

ទីតាំងថយទូន្មានស្រួលក្នុងតំបន់

ប្រទេសកម្ពុជាមានទីតាំងយ៉ាងល្អឥតខ្ចោះ នៅចំណុចកណ្តាលតំបន់ដែលមានថាមភាពបំផុតនៅក្នុងពិភពលោក ។ ដោយស្ថិតនៅជាប់ប្រទេសថៃ និងវៀតណាម ប្រទេសកម្ពុជាគឺជាផ្នែករបៀងសេដ្ឋកិច្ចភាគខាងត្បូង នៃមហាអន្តរតំបន់ឆ្នេរមេគង្គ ដែលលាតសន្ធឹងពីទីក្រុងហូជីមិញដល់ទីក្រុងបាងកក ។

ដោយសារតែ ទីតាំងយុទ្ធសាស្ត្របែបនេះ ប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានការគាំទ្រពីអន្តរជាតិ គួរអោយកត់សម្គាល់នៅក្នុងការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូនរបស់ខ្លួន ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការធ្វើពាណិជ្ជកម្មនៅក្នុងប្រទេស និងជាមួយប្រទេសជិតខាង ។ ជាលទ្ធផលការធ្វើពាណិជ្ជកម្មជាមួយប្រទេសវៀតណាម និងថៃកំពុងរីកចម្រើនយ៉ាងឆាប់រហ័ស ។

3. អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ “ពលកម្ម និងនិទ្ទាភាពសង្គមនៅក្នុងអាស៊ាន ឆ្នាំ២០០៧ - សមាហរណកម្មបញ្ហាប្រឈម និងការលទ្ធភាព” ឆ្នាំ២០០៧